Spletne tehnologije, UL, FRI (VSP) P7 PHP

doc.dr. Mira Trebar

Vsebina

PHP

- Stavki: pogojni, ponavljalni, izbira
- Funkcije
- Nizi, Polja, Razredi
- Obrazec
- Datoteke in direktoriji

Literatura:

- Meloni, Julie C., PHP, MySQL and Apache (All in One), USA 2012
- Nixon, Robin, Learning PHP, MySQL&JavaScript, 4th Edition, 2014
- http://www.w3schools.com/php/default.asp

Orodje (Lokalni strežnik):

- XAMPP Windows, Linux, OS X (https://www.apachefriends.org/index.html
- WAMP A Windows Web development environment for Apache, MySQL, PHP databases (http://sourceforge.net/projects/wampserver/)
- MAMP for Windows and Mac OS X (http://www.mamp.info/en/downloads/)

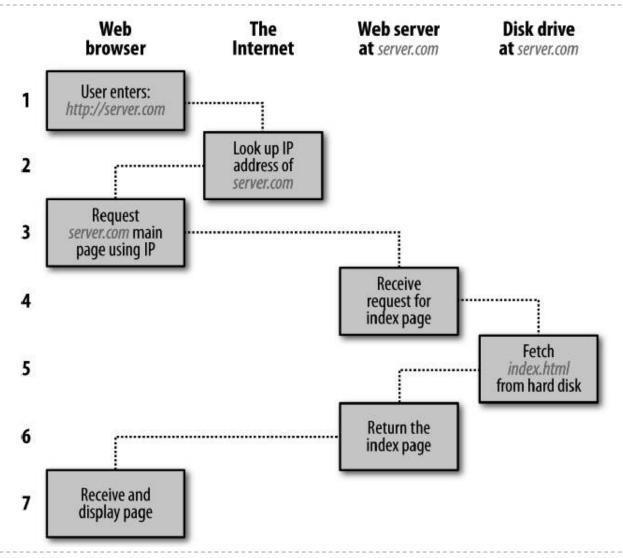
Uvod

- "PHP: Hypertext Preprocessor"
- Kreiral ga je Rasmus Lerdorf, 1994 (PHP: Personal Home Page)
- Verzija 7.x, od 2015 dalje
- Razširjen odprto-kodni skriptni jezik
- PHP skripte se izvajajo na strežniku
- Datoteke PHP:
 - imajo končnico .php
 - lahko vsebujejo: tekst, HTML, JavaScript, kodo PHP
- Rezultat izvedene kode PHP je vrnjen brskalniku kot HTML.
- Kompatibilen s strežniki: Apache, IIS, ...
- ▶ Deluje na različnih platformah: Windows, Linux, Unix, Mac OS,...
- ▶ Podpira različne podatkovne baze: MySQL, ...

- Generiranje dinamičnih vsebin spletnih strani
- Delo z datotekami na strežniku:
 - create,
 - > open,
 - read, write,
 - delete,
 - close
- Pridobivanje podatkov iz obrazca
- Delo s piškoti (angl. Cookie): send, receive
- Podatkovna baza PHP omogoča: add, delete, modify
- Nadzor dostopa uporabnikov
- Kriptiranje podatkov
- ▶ Posredovanje HTML (slike, pdf datoteke, video, ..), tekst, XML

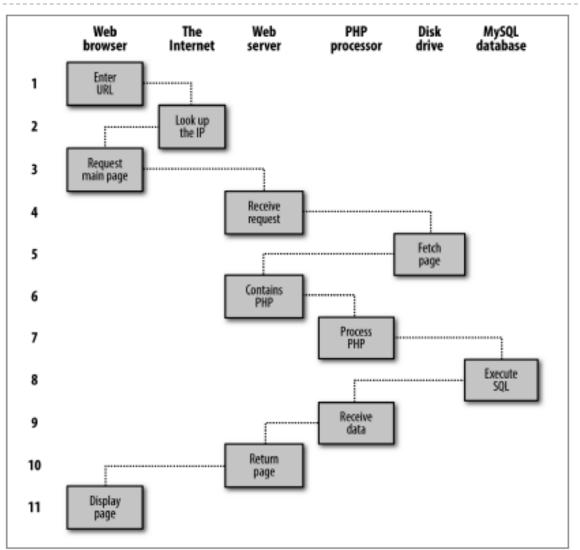
Zahteva-Odgovor (HTML)

- Brskalnik zahteva spletno stran
- Strežnik vrne spletno stran

Zahteva – Odgovor (PHP, MySQL)

- Brskalnik zahteva spletno stran
- Vključena sta
 - ▶ PHP
 - podatkovna baza
- Strežnik vrne spletno stran

PHP sintaksa

- Datoteka .php vsebuje:
 - značke HTML
 - skriptno kodo PHP
- Samostojna koda PHP

```
<?php
    // ... koda PHP
?>
```

- PHP stavki se končajo s podpičjem (;)
- Komentar:

```
Ena vrstica: //, #,Več vrstic: /* ...*/
```

- Izpis na zaslon z vgrajenima funkcijama:
 - echo
 - print

```
Primer: Koda PHP je v HTML

<!DOCTYPE html>
<html>
<head> </head>
<body>
 Prva PHP stran 
<!php
echo "My name is ...";
!>
</body>
</html>
```

PHP - konstante

- Konstante (ang. Constants) so globalne
- Ni jih mogoče brisati, ko so enkrat definirane
- Konstanta je ime za vrednost
- Ime konstante se prične s črko
- Sintaksa:

define(name, value, case-insensitive)

- ▶ name: ime konstante
- value: vrednost konstante
- case-insensitive: odvisnost od velikih in malih črk, default=false
- Primer:

PHP - spremenljivke

- Spremenljivke (ang. Variables) se pričnejo se z znakom \$
- Deklaracija tipa ni potrebna
- Imena spremenljivk:
 - Pričnejo se s črko (a-z,A-Z) ali cifro (0-9) ali podčrtaj (_)
 - Občutljiva na velikost črk (\$a1,\$A1 različni spremenljivki)
- Primeri:

```
$x;

$num I = 5;

$num 2 = 23.5;

$userName = "MihaPetek"; (integer)

(double, decimalno ločilo je pika)

$tring, tekst je v navednicah)
```

Funkciji za izpis spremenljivk: echo in print

```
$txt ="spremenljivke";
echo "PHP " . $txt;
print "PHP " . $txt;
$x = 5; $y = 4;
echo ($x + $y);
```

▶ Tipi spremenljivk:

- ▶ Lokalne (angl. Local) deklarirane v funkcijah
- Globalne (angl. Global) deklarirane izven funkcij
- Statične (angl. Static) deklarirane v funkciji
- Superglobalne spremenljivke (ang Superglobal variables)
 - \$_GET spremenljivke zagotovljene skripti z metodo GET
 - \$_POST spremenljivke zagotovljene skripti z metodo POST
 - \$_COOKIE spremenljivke zagotovljene skripti skozi piškot (cookie)
 - \$_FILES spremenljivke zagotovljene skripti skozi nalaganje datotek
 - \$_SERVER informacija kot je glava, poti datotek, in lokacije skript
 - > \$_ENV - spremenljivke zagotovljene skripti kot del strežniškega okolja
 - \$_REQUEST spremenljivke zagotovljene skripti z GET, POST in COOKIE vhodne mehanizme
 - \$_SESSION spremenljivke, ki so trenutno registrirane v seji

PHP - podatkovni tipi

Podatkovni tipi

- Boolean (bool): \$x = true; \$y=false;
- ▶ Integer (integer): \$x = 5985;
- Float (double): \$x = 10.365;
- String (string): \$x = "Hello!";
- Object: primeri so v nadaljevanju
- Array: \$cars = array("Volvo","BMW","Toyota");
- NULL (spremenljivka je kreirana brez vrednosti)
- Resource: klic podatkovne baze
- Spreminjanje podatkovnega tipa

```
settype($variabletochange, 'new type');
Primer: $kpi = 3.14;
settype($kpi, 'string'); (sprememba iz double -> string);
```

Testiranje podatkovnega tipa:.is_null(), is_bool(), is_int(), ...
Primer: echo "is a string? ".is_string(\$kpi);

PHP - operatorji in izrazi

- Prireditveni operator in izraz: \$name = "|aka";
- ▶ Aritmetični operatorji: +, -, /,*,% in ** (PHP 5.6)
- ▶ Sestavljeni prireditveni operatorji: +=,-=,/=,*=,%=
- ▶ Inkrement in dekrement: ++, --

- ▶ Primerjalni operatorji: ==, ===, !=, !==, <>, >, >=, <, <=</p>
- ▶ Logični operatorji: || or, && and,! not

and, or, xor

► Konkatenacija ali združevanje: \$x1.\$x2 (operacije nad nizi)

$$x1 = x2$$

- Operatorji za polje (array): +, ==, ===, !=, !==, <>
- ▶ Primeri: https://www.w3schools.com/php/php operators.asp

PHP - pogojni stavki (condition)

```
IF:
                        if (expression) { // koda
IF-ELSE:
                        if (expression) { // koda
                        else { // koda
IF-ELSEIF-ELSE:
                        if (expression) { // koda
                        elseif (another expression) { // koda
                        else { // koda
Ternarni operator (podoben if) – oporabi vprašaj in dvopičje (?:)
(expression) ? returned_if_expression_is_true : returned_if_expression_is_false;
```

PHP- zanke (loops)

Stavek while

```
while (expression) {
    // do something
}
```

Stavek do ... while

```
do {
      // code to be executed
} while (expression);
```

- Prekinitev zank: break, continue
- Gnezdenje zank

```
<?php
x = 1;
while(x \le 5) {
  echo "x = ".$x." < br > ";
  $x++;
x = 1:
do {
  echo "x = ".$x." < br > ";
  $x++:
\text{ } while ($x <= 5);
7>
```

Stavek for

```
for (init counter; test counter; increment counter) {
    // code to be executed
}
```

Stavek foreach

```
foreach ($array as $value) {
    // code to be executed;
}
```

Prekinitev zank:

- break,
- continue
- Gnezdenje zank

```
<?php
for ($x = 0; $x <= 10; $x++) {
    echo "The number is: $x <br>";
}
?>
```

```
<?php
$colors = array("red", "green", "blue");

foreach ($colors as $value) {
   echo "$value <br>";
}
?>
```

PHP- izbira (switch)

```
switch (expression) {
case result 1:
      // execute this if expression results in result l
      break;
case result2:
      // execute this if expression results in result2
      break;
default:
      // execute this if no break statement
      // has been encountered
```

M.Trebar

16

PHP- funkcije

Uporabnik napiše svoje funkcije (male in velike črke- neodvisno)

Vračanje vrednosti iz funkcije uporabnika - return:
 lokalna spremenljivka je \$result

- Spremenljivke:
 - Deklarirane v funkciji lokalne
 - Dostop do globalnih spremenljivk v funkciji: global \$life;
- Program za izpis globalne spremenljivke:

```
<?php
   $life=42;
                         // globalna spremenljivka
   function meaningOfLife()
      global $life; // globalna spremenljivka
      echo "The meaning of life is ".$life;
   meaningOfLife();
?>
```

18

```
Shranjevanje stanja med klici funkcij:
```

```
function numberedHeading() {
         static $num_of_calls = 0;
         $num_of_calls++;
         ...
}
numberedHeading();  // I.klic ($num_of_calls = I)
numberedHeading();  // I.klic ($num_of_calls = 2)
```

- Argumenti funkcij:
 - Privzete vrednosti (addfive.php) (function addFive(\$num))
 - Prenos referenc spremenljivke funkciji (addfive2.php)
 (function addFive(&\$num)) znak & pred argumentom
- ▶ Testiranje obstoja funkcije, vrne true ali false:

```
function_exists() (exists.php)
```

Primer:

 Dostop do globalne spremenljivke v funkciji

```
<?php
$x = 5;
$y = 10;

function myTest() {
    global $x, $y;
    $y = $x + $y;
}

myTest();
echo $y;  // 15
?>
```

```
GLOBALS[index],
index je ime spremenlj,
spreminjanje $x in $y
poteka v funkciji

<!php
$x = 5;
```

```
$y = 10;
function myTest() {
    $GLOBALS['y']
    = $GLOBALS['x']
    + $GLOBALS['y'];
}
myTest();
```

echo \$y; // 15

 Spremenljivka \$x se ne briše po izvedbi funkcije

```
<?php
function myTest() {
    static $x = 0;
    echo $x;
    $x++;
}

myTest();  // 0
myTest();  // I
myTest();  // 2
?>
```

PHP - polje (Array)

- Polje sestavljata:
 - ključ (key)
 - vrednost (value)
- Kreiranje polja:
 - Numerično indeksirano polje (ključ je indeks pozicije, začetna vrednost je 0, nato se povečuje za 1)

Asociativno polje: (ključ je dejansko ime)

```
person=array("name" \Rightarrow "Bob", "age" \Rightarrow "43"); echo person["name"]; // vrne "Bob"
```

Večdimenzionalno polje - 2D polje:

```
cars = array (
  array("Volvo",22,18),
  array("BMW", 15, 13),
  array("Saab",5,2),
  array("Land Rover", 17, 15)
 );
// Izpis 2D polja v seznamu
for (\text{$row = 0; $row < 4; $row++}) 
 echo "<b>Row number $row</b>";
 echo "":
 for ($col = 0; $col < 3; $col++) {
   echo "".$cars[$row][$col]."";
 echo "";
```

Row number 0

- Volvo
- 22
- 18

Row number 1

- BMW
- 15
- 13

Row number 2

- Saab
- 5
- 2

Row number 3

- Land Rover
- 17
- 15

- Funkcije za sortiranje polja:
 - sort() naraščajoč vrstni red
 - rsort() padajoč vrstni red
 - asort() naraščajoč vrstni red v asociativnem polju glede na vrednost
 - ksort() naraščajoč vrstni red v asociativnem polju glede na ključ
 - arsort() padajoč vrstni red v asociativnem polju glede na vrednost
 - krsort() padajoč vrstni red v asociativnem polju glede na ključ

Primer:

- ▶ count(), sizeof() število elementov v polju
- reset() notranji kazalec polja postavi na prvi element
- current() vrne trenutni element v polju
- array_push() vstavi enega ali več elementov na konec polja
- array_pop() briše zadnji element v polju
- array_product() izračuna zmnožek vrednosti v polju
- array_shift() odstrani prvi element in vrne njegovo vrednost
- array_merge() združi eno ali več polj v eno polje
- array_keys() vrne vse ključe polja
- array_key_exists() preveri obstoj določenega ključa v polju
- array_values() vrne vse vrednosti polja
- array_intersect() primerja polja in vrne ujemanje (primerja vrednosti)
- array_intersect_key() primerja polja in vrne ujemanje (primerja ključe)
- https://www.w3schools.com/php/php_ref_array.asp

Primer: 1D in 2D numerično polje

Zapis polja – I varianta

\$team = array("Bill", "Mary", "Mike", "Chris", "Anne");
echo \$team[3]; // Vrne Chris

```
    ➤ Zapis polja – 2 vrianta
    $team = array(
    I⇒"Bill",
    2⇒"Mary",
    3⇒"Mike",
    4⇒"Chris",
    5⇒"Anne"
    );
```

Primer: Asociativno 2-dimenzionalno polje (2D)

Numerični ključi

```
<?php
$a=array(0=>"red",I=>"green",2=>"blue");
echo array_shift($a)."<br>";  // odstrani prvi element
print_r ($a);
?>
```

Ključi so imena

M. Trebar

PHP- objekti

Kreiranje objekta (Creating an Object) - Deklaracija obstoja objekta:

- Lastnosti objektov (Properties of Objects), vrednosti, polja, drugi razredi
 - Prikaz lastnosti
 <!php class myCar {
 public\$color = "silver";
 public\$make = "Mazda";
 public\$model = "Protege5";
 }</pre>

```
$car=new myCar();
       echo"I drive a: ".$car ->color."".$car ->make ."".$car ->model;
?>
                                                      (objproperties.php)
Spreminjanje lastnosti objektov:
<?php class myCar {</pre>
          public$color = "silver";
          public$make = "Mazda";
          public$model = "Protege5";
       $car=new myCar();
       $car ->color = "red"
       $car ->make = "Renault"
      $car ->model = "Clio":
       echo "I drive a: ".$car ->color." ".$car ->make ." ".$car ->model;
?>
                                                      (objproperties2.php)
```

28

- Metode objekta (funkcije definirane znotraj razreda)
 - Razred z metodo (helloclass.php)
 - Dostopanje lastnosti razreda znotraj metode (helloclass2.php)
 - Spreminjanje vrednosti lastnosti (helloclass3.php)
- Konstruktorji funkcije v razredu

Dedovanje objekta (Object Inheritance)

- Razred deduje funkcionalnosti iz svojega starša (inheritance.php)
- Metoda razreda otrok povozi tisto od starša (inheritance2.php)

PHP- string

- Formatiranje stringa s PHP (podobno kot v C prog. Jeziku)
- Funkcija printf()

```
printf("This is my number: %0", 55); // Izpis: 67 (osmiško je 6*8+7) printf("%04d", 36); // prazna mesta zapolnijo 0 - Izpis: "0036"
```

- ► Tip izpisa:
 - d- decimal (argument kot decimalno število)
 - b- binary (integer kot celo število)
 - c- ASCII (integer kot ASCII ekvivalent)
 - f- floating-point (double), integer kot število s plavajočo vejico
 - ▶ o- octal (b=8), integer kot osmiško število
 - s- string (argument kot niz)
 - x- hexadecimal (integer kot šestnajstiško število z malimi črkami (b=16),
 - X- hexadecimal (integer kot šestnajstiško število z velikimi črkami (b=16)

```
$number = 543;
printf("Decimal: %d<br/>printf("Binary: %b<br/>printf("Binary: %b<br/>printf("Double: %f<br/>printf("Double: %f<br/>printf("Octal: %o<br/>printf("Octal: %o<br/>printf("String: %s<br/>printf("Hex (lower): %x<br/>printf("Hex (upper): %X<br/>)", $number);
Decimal: 543
Binary: 1000011111
Double: 543.000000
Octal: 1037
String: 543
Hex (lower): 21f
Hex (upper): 21f
Hex (upper): 21F
```

Shranjevanje formatiranega niza za kasneje-funkcija sprintf() \$cash=sprintf("%.2f", 23.33456); echo "You have \\$\$cash to spend." //You have \$23.33 to spend.

Zapis niza

3 I

```
Niz:
          $membership = "pAB7";
   Dolžina stringa: strlen()
          strlen($membership)
  Substring: strstr()
          strstr($membership, "AB")
  Pozicija substringa: strpos()
          strpos($membership,"mz")
  Sprememba stringa v velike črke: strtoupper()
          strtoupper("Hello Web!"); // Izpiše se: HELLO WEB!
  Izloči del stringa: substr()
          $test = "phpcoder";
          echo substr($test,3)."<br/>"; // prints "coder"
Več funkcij:
          https://www.w3schools.com/php/php_ref_string.asp
```

32

PHP- datum in čas

```
time() -
  echo time();
  // sample output: 1326853185, // this represents January 17, 2012 at 09:19PM
petdate()
         $date_array = getdate(); // no argument passed so today's date will be used
         foreach ($date_array as $key => $val) {
             echo "$key = $val<br>";
         echo "Today's date: ".$date_array['mon']."/".$date_array['mday']."/".
           $date_array['year']."";
date()
  mktime()
  checkdate()
```

33

PHP- obrazci

Kreiranje obrazca – submit - izpis podatkov HTML koda (simpleform.html) ▶ PHP koda (send_simpleform.php) Obrazec – polje <input type="checkbox" id="products" name="products"> ► HTML koda (formwithcb.html) ▶ PHP koda (send formwithcb.php) Združitev HTML in PHP kode Primer: Ugibanje števila: (numguess.php) Skrita polja – shranjevanje stanja (numguess2.php) Preusmeritev uporabnika – ustvarjen je nov dokument .html Pošiljanje sporočila (Mail) ob submit: HTML koda. (feedback.html) ▶ PHP koda (sendmail.php)

PHP- Datoteke in direktoriji

Vključevanje datotek (običajno php skripte) <?php include 'myinclude.php'; ?> Vračanje vrednosti iz vključene datoteke \$addResult = include 'returnvalue.php'; Vključitev v pogojne stavke in zanke: if, for, \$test = "\1"; if (\$test == "2") { include 'file.txt'; // won't be included Uporaba: include_once, include_path include_once '/home/user/bob/htdocs/project4/lib/mylib.inc.php'; include path ::/home/user/bob/htdocs/project4/lib/

```
Validacija datotek: file exists()
  if (file_exists('test.txt')) {
     echo "The file exists!";
Datoteka:
  if (is_file('test.txt')) {
      echo "test.txt is a file!":
Direktorij:
  if (is_dir('/tmp')) {
     echo "/tmp is a directory";
Status datoteke: is readable(), is writable(), is executable()
Velikost datoteke: filesize()
Podatki o datoteki: filemtime(), filectime()
```

36

- Kreiranje in brisanje datotek: touch(), unlink()
 - touch('myfile.txt');
 - unlink('myfile.txt');
- Odpiranje datotek:
 - Branje: \$fp = fopen("test.txt","r");
 - Pisanje: \$fp = fopen("test.txt","w");
 - Dodajanje: \$fp = fopen("test.txt","a");
- Datoteke ni mogoče odpreti komentar

```
($fp = fopen("test.txt","w")) or die("Couldn't open file, sorry");
```

- Branje iz datoteke: fgets(), feof(), fread(), fgetc(), file_get_contents() \$fline=fgets(\$file, 1024);
- Pisanje v datoteko: fwrite(), fputs(), file_put_contents()
- Zaklepanje datoteke: flock()

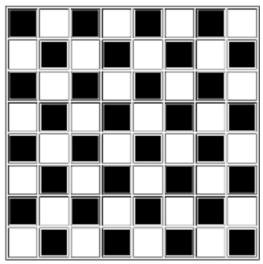
Naloga 1

I. Šahovnica: Črno bela polja

- Slike:
 - whiteSquare.gif, blackSquare.gif
 - 2. width='30' height='30,
- 2. Tabela: border = "I"

2. Šahovnica: postavitev figur

- I. P, p- pawn kmet ,
- 2. N, n knight konj,
- 3. B, b bishop tekač,
- 4. R, r rook trdnjava,
- 5. **Q**, q- queen kraljica
- 6. K, k king kralj

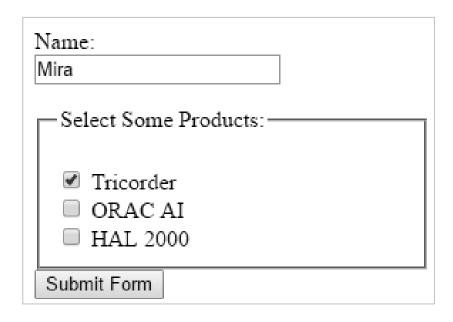

ſ	n	ь	q	k	ь	n	ſ
p	p	p	p	p	p	p	p
Щ							
Щ							
Щ	Ш		Щ	Щ			Щ
P	-			Р	-	Р	$\overline{}$
R	Ν	В	Q	K	В	Ν	R

Naloga 2

Obrazec:

- 1. Vnos imena in izbira proizvoda: metoda "POST"
- 2. PHP spremenljivka: \$_POST
- 3. Izpis: seznam označenih proizvodov ali None (proizvod ni označen)

Welcome, Mira!

Your product choices are:

- Tricorder
- HAL 2000

Welcome, Mira!

Your product choices are: None